

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира Винниченка**

Кафедра географії та геоекології

Завідувач кафедри географії та геоекології

к.г.н., доцент Семенюк Л.Л.

“ 31 ” серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕОГРАФІЯ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Рівень вищої освіти **бакалавр**

Спеціальність: **014.07 Середня освіта (Географія)**

Додаткова спеціальність: **014.03 Середня освіта (Історія)**

Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти (з предметної спеціальності “Географія”).

Вчитель географії та історії основної школи.

Форма навчання: **денна**

2021 – 2022 навчальний рік

Робоча програма Географія Кіровоградської області для студентів
за напрямом підготовки/спеціальністю 014 Середня освіта (Географія)
Розробник: доцент Семенюк Л.Л.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри географії та геоекології Робочу програму
схвалено на засіданні кафедри географії та геоекології

Протокол від “ 31 ” серпня 2021 року № 1.

Завідувач кафедри географії та геоекології

к.г.н., доцент Семенюк Л.Л

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність/напрямок, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	за вибором	
Загальна кількість годин – 90	Напрямок підготовки/спеціальність 014 Середня освіта (Географія)	Рік підготовки	
		IV - й	
		Семестр	
		VIII- й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4	Рівень вищої освіти: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		18 год.	
		Практичні	
		12 год.	
		Самостійна робота	
		60 год.	
		Вид контролю:	
залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів цілісного уявлення про Кіровоградську область як унікальний регіон України зі своїми особливостями історії, природи, населення та господарства.

Завдання: з'ясування загальних теоретичних особливостей курсу «Географія Кіровоградської області» як розділу регіональної географії, його атрибутів та історії формування; ознайомлення студентів з основними етапами вивчення території Кіровоградської області, особливостями компонентів її природи, населенням та господарством; формування у студентів чіткого уявлення про особливості просторового розміщення явищ, які вивчаються у межах курсу «Географія Кіровоградської області»; формування у студентів почуття патріотизму на основі вивчення регіонального географічного матеріалу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у студента мають бути сформовані такі компетентності:

Системні компетентності

ЗК4 - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, набувати спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя.

ЗК5 - здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї (креативність), приймати обґрунтовані рішення, адаптуватися та діяти в новій ситуації.

Інструментальні компетентності:

ЗК7 - навички використання інформаційних і комунікаційних технологій в процесі навчання або дослідження, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8 - здатність до прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

Фахові компетентності

ФК2 - здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних ресурсів та природокористування, природних і суспільних територіальних комплексів. ФК5 - здатність до пошуку джерел географічної інформації та її наукового опрацювання і використання, зокрема, порівняння, аналізу і представлення на основі географічних методів і підходів, у тому числі інформаційних технологій.

ФК13 - здатність до системного географічного мислення, розуміння та пояснення основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства.

ФКС3 – здатність організовувати шкільне та туристичне краєзнавство, проводити краєзнавчо-туристичні дослідження своєї місцевості, збирати, упорядковувати і використовувати краєзнавчі матеріали, працювати з різними джерелами краєзнавчої інформації.

Програмними результатами навчання студентів є:

ПРН3 – знає і розуміє принципи і закономірності будови і функціонування ландшафтної оболонки Землі, особливості фізико-географічних об'єктів і процесів у геосферах, взаємозв'язків у ландшафтах та біогеоценозах; пояснює закономірності просторової диференціації ландшафтної оболонки та прояв фізико-географічних закономірностей на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях, у межах океанів, материків, України та її регіонів; розуміє геоecологічні аспекти функціонування природно-техногенних систем та усвідомлює важливість охорони навколишнього середовища;

ПРН6 – знає та розуміє закономірності територіальної організації суспільного виробництва, населення, культури та релігій, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах.

ПРН10 – географічно мислить, критично сприймає інформацію; пояснює основні фізико-географічні та суспільно-географічні процеси, 14 що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації; встановлює географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства;

ПРН11 – встановлює закономірності територіальної організації суспільного виробництва та населення, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах;

ПРН12 - *складає* різноманітні тематичні карти, застосовуючи різні графічні прийоми, *працює* з географічними картами, атласами та іншими картографічними творами, *формує* в учнів уміння користуватися географічною та картографічною мовою в навчальному процесі, застосовувати алгоритми користування картографічною продукцією при характеристиці окремих географічних об'єктів і територій.

3. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Вступ. Природно-географічна характеристика Кіровоградської області.

Вступ. Географія Кіровоградської області як розділ регіональної географії. Місце регіональних краєзнавчих знань в системі географічної науки і освіти.

Тема 1. Географічне положення Кіровоградської області. Місце області на карті України. Географічне положення, площа, межі, конфігурація, розміри протяжність, крайні точки області. Оцінка фізико-географічного та економіко-географічного положення області. Особливості географічного розташування і його вплив на природні умови господарства і спеціалізацію економіки.

Тема 2. Фізико-географічна характеристика Кіровоградської області.

Природні умови і ресурси. *Тектонічна, геологічна будова області. Рельєф області, чинники його формування. Корисні копалини.*

Клімат (середньорічна температура, кількість опадів, вітри). Внутрірегіональні відмінності клімату. Несприятливі кліматичні процеси та явища.

Ґрунтовий покрив, чинники його формування. Основні ґрунтові відміни регіону. Антропогенний вплив на стан ґрунтів області.

Природні води Кіровоградської області. Поверхневі води області. Підземні води. Штучні водойма регіону. Ресурси питної води.

Рослинний покрив області. Основні види, рідкісні та зникаючі представники флори регіону.

Тваринний світ Кіровоградської області. Типові види, рідкісні та зникаючі представники фауни регіону.

Природно-заповідний фонд Кіровоградської області. Категорії ПЗФ Кіровоградської області. Особливості просторового поширення природоохоронних об'єктів. Проблеми та перспективи ПЗФ області.

Екологічні проблеми області: чинники формування, сутність та шляхи їх подолання.

Розділ 2. Соціально-економічна характеристика Кіровоградської області.

Тема 3. Населення Кіровоградської області

Демографічні процеси та статевий і віковий склад населення області. Історія заселення території області, проблеми національного і соціального характеру. Особливості культури і побуту місцевого населення. Чисельність населення області та її динаміка. Чинники, що впливають на кількість населення: природний рух, міграції.

Відтворення населення, його причини і наслідки. Внутрішньорегіональні відмінності демографічних процесів. Статеві та вікові структури населення. Гендерні процеси в Кіровоградській обл: причини, наслідки, аналіз (від ERASMUS+Project: Gender Studies Curriculum: A Step for Democracy and Peace in EU-Neighbouring Countries with Different Traditions' (Проект Еразмус+: Навчальна програма з гендерних досліджень: крок до демократії та миру сусідніх з ЄС країнах з різними традиціями)) – за матеріалами міжнародного форуму «THE INTERNATIONAL FORUM “THE ROLE OF ACADEMIA IN PROMOTING GENDER AND WOMEN’S RIGHTS IN THE ARAB WORLD AND THE EUROPEAN REGION” Fes, Morocco /“РОЛЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОСУВАННІ ГЕНДЕРНИХ ПРАВ ТА ПРАВ ЖІНОК В АРАБСЬКОМУ СВІТІ І ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РЕГІОНІ” Фес, Марокко.

Тривалість життя населення. Механічний рух населення: причини і види міграцій, динаміка та основні напрямки міграційних потоків в області.

Розселення. Густота населення. Територіальні відмінності густоти населення в області. Міські і сільські населені пункти. Класифікація міст за кількістю населення та функціями. Міське і сільське населення. Урбанізація, причини, що її зумовлюють. Найбільші міста.

Етнічний склад населення. Національний склад населення області: особливості та регіональні відмінності. Національні меншини та етнічні групи, основні райони їх розселення

Релігійний склад населення. Внутрішньорегіональні відмінності релігійних вірувань в області.

Зайнятість населення в області. Трудові ресурси. Кількість і якість трудових ресурсів. Економічно активне населення. Зайнятість населення. Проблеми зайнятості населення.

Топоніміка Кіровоградської області.

Тема 4. Просторові особливості господарства Кіровоградської області.

Історія формування господарства Кіровоградської області. Ретроспективний аналіз формування господарства Кіровоградської області.

Загальна характеристика господарства Кіровоградської області, його структура, рівень розвитку та місце в господарському комплексі України. Галузі спеціалізації.

Первинний сектор економіки. Сільське господарство області, його внутрішньо регіональні особливості, спеціалізація рослинництва і тваринництва. Найкращі сільськогосподарські підприємства області. Лісове господарство, рівень його розвитку. Гірничо-видобувна промисловість.

Вторинний сектор економіки. Спеціалізація промисловості. Особливості сучасного розвитку промислового виробництва: машинобудування, харчової промисловості, металургії. Інші виробництва. Територіальна організація промисловості: значні промислові вузли, центри, кластери, індустріальні парки.

Третинний сектор економіки. Особливості розвитку сфери послуг в області. Освіта, наука, культура, спорт в області. Транспортна мережа та її відповідність господарському розвитку.

Зовнішні зв'язки Кіровоградської області.

Проблеми і перспективи розвитку області.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лк	пр	ко нс.	с. р.		л	п	Кон.	с. р.
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
Розділ 1. Вступ. Природно-географічна характеристика Кіровоградської області										
Тема 1. Географічне положення Кіровоградської області.	16	2	2		12					
Тема 2. Фізико-географічна характеристика Кіровоградської області	18	4	2		12					
Розділ 2. Соціально-економічна характеристика Кіровоградської області										
Тема 3. Населення Кіровоградської області	26	4	4		18					
Тема 4. Історія та просторові особливості господарства Кіровоградської області	30	8	4		18					
Усього годин	90	18	12		60					

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Географічне положення Кіровоградської області.	2
2	Тема 2. Фізико-географічна характеристика Кіровоградської області	2
3	Тема 3. Населення Кіровоградської області	4
4	Тема 4. Просторові особливості господарства Кіровоградської області	4
	Разом	12

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Географічне положення Кіровоградської області. Оцінка фізико-географічного та економіко-географічного положення області. Особливості географічного розташування і його вплив на природні умови господарства і спеціалізацію економіки.	12
2	Тема 2. Фізико-географічна характеристика Кіровоградської області. <i>Тектонічна, геологічна будова області. Рельєф області, чинники його формування. Клімат.</i> Несприятливі кліматичні процеси та явища. Антропогенний вплив на стан ґрунтів області. Штучні водойма регіону. Ресурси питної води. <i>Рослинний покрив області. Тваринний світ Кіровоградської області.</i> Категорії ПЗФ Кіровоградської області. Проблеми та перспективи ПЗФ області. <i>Екологічні проблеми області.</i>	12
3	Тема 3. Населення Кіровоградської області.	18

	Історія заселення території області, проблеми національного і соціального характеру. Особливості культури і побуту місцевого населення. Відтворення населення, його причини і наслідки. Механічний рух населення: причини і види міграцій, динаміка та основні напрямки міграційних потоків в області. Територіальні відмінності густоти населення в області. Міські і сільські населені пункти. Найбільші міста. Національні меншини та етнічні групи, основні райони їх розселення. <i>Релігійний склад населення</i> . Зайнятість населення. Проблеми зайнятості населення.	
4	Тема 4. Просторові особливості господарства Кіровоградської області. <i>Історія формування господарства Кіровоградської області. Загальна характеристика господарства Кіровоградської області. Сільське господарство області, спеціалізація рослинництва і тваринництва. Лісове господарство, рівень його розвитку. Гірничо-видобувна промисловість. Вторинний сектор економіки. Спеціалізація промисловості. Третинний сектор економіки. Особливості розвитку сфери послуг в області. Освіта, наука, культура, спорт в області. Транспортна мережа та її відповідність господарському розвитку. Проблеми і перспективи розвитку області.</i>	18
	Разом	60

10. Методи навчання

За джерелом знань:

- *словесні*: розповідь, пояснення, лекція, інструктаж, бесіда, дискусія;
- *наочні*: ілюстрація, демонстрація;
- *практичні*: практичні роботи, вправи, самостійна робота студентів з різними джерелами інформації, складання конспектів (тез), робота з картою, робота зі статистичними матеріалами, доповідей, повідомлень, презентацій, аналіз проблемних ситуацій, встановлення причинно-наслідкових зв'язків та географічних закономірностей, прогнозування тощо.

Дистанційні методи навчання: метод індивідуалізованого навчання, навчання з освітніми ресурсами (освітні платформи Google Classroom, Вікі-ЦДПУ, Хмарка – ЦДПУ), телекомунікаційні методи (Zoom-конференції, зустрічі у Google Meet, робота у Telegram, робота у Viber-групах).

11. Форми оцінювання

Підсумкове: залік.

Поточне: фронтальне та індивідуальне усне опитування, письмове опитування, тестування, географічні номенклатурні та термінологічні диктанти, перевірка практичних робіт, перевірка конспектів (тез), перевірка виконання самостійної роботи, повідомлень, мультимедійних презентацій, контрольна робота тощо.

11. Критерії оцінювання:

При **поточному** контролі *оцінці підлягають*: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати виконання і захисту практичних робіт, експрес-контролю у формі тестів тощо.

- *Критеріями оцінки є*:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, цілісність, системність відповіді, культура мови;
- самостійність суджень студента і творчість мислення, його теоретичний рівень;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні узагальнення, уміння робити порівняльний аналіз;

- виконання письмових завдань;
- логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми курсу на практичному занятті (або письмова робота) – **4 бали**.

Критерії оцінювання усної відповіді:

3,5 – 4 б - студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на потрібну літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Студент робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

2,5-3 б - студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

1,5-2 б - студент засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок.

0,5-1 б - студент невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок.

Критерії оцінювання виконання практичних завдань:

3 бали - При виконанні практичних завдань студент продемонстрував високий рівень оволодіння уміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. До кожного завдання наявні висновки та узагальнення. Студент застосував творчий підхід до виконання завдань. Картографічні матеріали оформлені правильно, виконані якісно та охайно. У практичній роботі відсутні орфографічні, граматичні, стилістичні чи мовленнєві помилки.

2 бали - При виконанні практичних завдань студент продемонстрував уміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Наявні висновки до кожного завдання, але у деяких висновках недостатня доказова база. Картографічні матеріали оформлені правильно, виконані якісно та охайно. У практичній роботі присутні окремі стилістичні помилки.

1 бал – у практичному завданні відсутні висновки до окремих завдань або більшість висновків помилкові. Картографічні матеріали оформлені з помилками, виконані не якісно та неохайно. У роботі наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Максимальна кількість балів за завдання для самостійної роботи – **20 балів**.

19-20 б. ставиться у випадку, коли студент повністю і якісно виконав всі завдання для самостійної роботи. Демонструє досконале знання та розуміння теоретичного матеріалу тем, що виносяться на самостійне опрацювання. Вільно оперує різноманітними класифікаціями, підходами тощо. Наявні посилання на декілька джерел інформації. Відповідь на поставлені запитання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, прикладами, висновками. Виклад матеріалу має логічний, доказовий і послідовний характер. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Аналізує різні підходи до трактування тієї чи іншої проблеми. Вільно висловлює свою позицію з проблемних питань та аргументує її. Демонструє творчий підхід до виконання завдань. Володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці не тільки в знайомих, але й в нових ситуаціях. Володіє високою грамотністю викладу матеріалу, культурою мовлення. У відповіді відсутні орфографічні, граматичні, стилістичні чи мовленнєві помилки.

15-18 б. ставиться, коли студент виконав всі завдання для самостійної роботи, при цьому 2/3 завдань виконано якісно. Відповідь майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Виклад матеріалу структурований, логічний, але дещо порушена послідовність викладу. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Але у відповіді недостатня доказова база, мало прикладів, нечітко прослідковується зв'язок теорії з практикою. При відповіді на проблемні питання студент висловлює свою позицію, але недостатньо її аргументує. Вільно оперує знаннями, застосовує їх в знайомій та новій ситуації.

Присутні окремі стилістичні помилки.

10-14 б. ставиться, коли студент якісно виконав $\frac{1}{2}$ завдань. Демонструє вкрай поверхові знання з тем, винесених на самостійне опрацювання і неспроможний відтворити інформацію в повному обсязі. Оперує лише окремими фразами. Студент відтворює лише окремі фрагменти матеріалу, називає розрізнені факти. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Студент не володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці, не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

5-9 б. ставиться, коли студент виконав лише $\frac{1}{3}$ завдань та демонструє має вкрай поверхові знання з тем, винесених на самостійне опрацювання і неспроможний відтворити інформацію в повному обсязі. Оперує лише окремими фразами. Студент відтворює лише окремі фрагменти матеріалу, називає розрізнені факти. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Студент не володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці, не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

1-4 б. ставиться, коли студент виконав лише $\frac{1}{4}$ завдань та демонструє має вкрай поверхові знання з тем, винесених на самостійне опрацювання і неспроможний відтворити інформацію в повному обсязі. Оперує лише окремими фразами. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Студент не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

Крім того студенти мають змогу отримати **1 б.** за доповнення.

Критерії оцінювання виконання завдань підсумкової контрольної роботи (за 1 питання)

5 балів ставиться у випадку, коли студент у відповіді на питання продемонстрував досконале знання та розуміння понятійно-термінологічного апарату «ГКО» та теоретичного матеріалу з тієї чи іншої теми; вільне оперування різноманітними класифікаціями, підходами тощо. Відповідь на поставлене запитання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, прикладами, висновками. Виклад матеріалу має логічний, доказовий і послідовний характер. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Вільно висловлює свою позицію з проблемних питань та аргументує її. Демонструє творчий підхід до виконання завдань, глибоке розуміння причинно-наслідкових зв'язків та суспільно-географічних закономірностей. Володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці не тільки в знайомих, але й в нових ситуаціях. Володіє високою грамотністю викладу матеріалу. У відповіді відсутні орфографічні, граматичні чи стилістичні помилки.

4 бали ставиться, коли відповідь на питання правильна і майже повна, судження студента з питання мають усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. У відповіді висвітлюється зміст окремих класифікацій, підходів тощо. Виклад матеріалу структурований, логічний, але дещо порушена послідовність викладу. Студент володіє вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Студент висвітлює причинно-наслідкові зв'язки та суспільно-географічні закономірності, але у відповіді недостатня доказова база, мало прикладів, нечітко прослідковується зв'язок теорії з практикою. При відповіді на проблемні питання студент висловлює свою позицію, але недостатньо її аргументує. Матеріал викладено правильною мовою, без орфографічних та граматичних помилок, але присутні окремі стилістичні помилки.

3 бали ставиться, коли відповідь на запитання неповна, частково помилкова та фрагментарна. Студент не має системних знань з даного питання, не повною мірою володіє понятійно-термінологічним апаратом ГКО. Студент висвітлює лише один підхід до тієї чи іншої проблематики, висвітлює окрему класифікацію тощо. Виклад матеріалу не структурований, часто порушується послідовність та логіка викладу. Студент лише називає приклади причинно-наслідкових зв'язків та суспільно-географічних закономірностей, але не розкриває їх суть. У відповіді відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Відповідь позбавлена творчого підходу і має формальний характер. Студент використовує знання в знайомій ситуації, але не може застосувати їх в новій ситуації. У відповіді наявні окремі граматичні, фактичні чи стилістичні помилки.

1-2 бали ставиться, коли у відповіді на питання студент демонструє вкрай поверхові знання з теми. Відповідь неповна та частково помилкова. Студент оперує лише окремими фразами. Понятійно-термінологічний апарат ГКО несформований. Студент відтворює лише окремі фрагменти матеріалу, називає розрізнені факти, часто помилкові. Відповідь занадто лаконічна та має вигляд окремих висловлювань, не пов'язаних між собою. Відсутні згадування про причинно-наслідкові зв'язки та суспільно-географічні закономірності. Студент не володіє вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці, не наводить приклади тощо. У відповіді наявні грубі фактичні, теоретичні, стилістичні або граматичні помилки.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі – роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, а також були учасниками олімпіад, конкурсів, тощо можуть присуджуватися додаткові бали. Студент **не допускається** до складання заліку, якщо кількість балів, одержаних за змістові модулі (поточний контроль) впродовж семестру разом з максимально можливою кількістю балів, набраних на іспиті (заліку), в сумі не перевищуватиме **59** балів, а також якщо студент немає жодної оцінки з поточного контролю.

З дисципліни «ГКО» у **8 семестрі** передбачена така форма семестрового контролю, **як залік**, який проводиться в останній тиждень семестру. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів: поточного контролю (60 балів) + Контрольна робота (20) + Самостійна робота (20 б.)

11. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Залік

Поточний контроль, самостійна робота					Сума
Розділ 1		Розділ 2		Контрольна робота	
T1	T2	T3	T4		
10	10	20	20	20	20
					100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. *Заповідні куточки Кіровоградської землі.* – Колектив авторів під заг. ред. Т.Л.Андрієнко. – Кіровоград: ТОВ «Імекс- ЛТД», 2008. – 245 с.
2. *Історія міст і сіл Української РСР.* В 26 томах. Кіровоградська область – К.: Головна редакція Української Радянської енциклопедії, 1972. – 815 с.
3. *Кизименко П.* Пам'ять степів. Історичні нариси з минулого Кіровоградщини. – Кіровоград: ПВЦ Мавік, 2003. – 246 с.
4. *Мирза-Сіденко В.М.* Флора і рослинність Південного Правобережного Лісостепу на межиріччі Дніпра-Синюхи. – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В.Винниченка, 2006. – 132 с.
5. *Кривульченко А.І., Вовк В.М., Семенюк Л.Л. та ін.* Кіровоградська область: Географічний атлас: «Моя мала Батьківщина». Відповідальний редактор Т.В.Погурельська. – К.: ТОВ «Видавництво «Мапа», 2012. – 20 стор.
6. Кіровоградська область (авт. – Кір'янов М.М., Козир І.А., Кривульченко А.І., Мирза-Сіденко В.М., Семенюк Л.Л., Чорний О.В.) / Енциклопедія сучасної України. – К.: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Т.ХІІІ.
7. Кіровоградщина. Історія рідного краю: навч.посібник. /за ред.. І.А.Козир. – Кіровоград: Імекс – ЛТД, 2012. – 304 с.
8. Козир І.А. Шевченко С.І. Історія рідного краю. – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім.. В.Винниченка, 2001. – 72 с.
9. Семенюк Л.Л., Зарубіна А.В. Історичні аспекти формування господарського комплексу Кіровоградщини // Українська історична географія та історія географії в Україні: Матеріали міжнародної наукової конференції (7-10 жовтня). – Чернівці: Рута, 2009. – С.124.
10. Семенюк Л.Л., Зарубіна А.В. Урановидобувна галузь в контексті регіонального розвитку (на прикладі Кіровоградської області) // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И.Вернадского: Научный журнал. Серия: география. – Т.24 (63). - №2 часть 3. – Симферополь, ТНУ им. В.И.Вернадского, 2011. – С.121-125.
11. Мирослав Заячук, Лариса Семенюк. Спеціалізація фермерських господарств Кіровоградської області (1995 – 2015 рр.). «Науковий вісник Чернівецького університету. Випуск 793. Серія Географія». – Видавництво ЧНУ, 2017. - с.10-17.
12. Сільченко Ю.Ю., Семенюк Л.Л., Зарубіна А.В. Аналіз впливу транспортної доступності на соціально-економічний розвиток Кіровоградської області. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки. Випуск 7. - Видавничий дім «Гельветика», 2017. – с.81-87.
13. Лариса Семенюк, Юлія Сільченко. Суспільно-географічні аспекти розвитку релігійної сфери Кіровоградської області. «Часопис соціально-економічної географії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна». – Том 23, №2 (2017).- с.92-97.
14. Лариса Семенюк, Юлія Сільченко. Лісопромисловий комплекс як складова економіки Кіровоградської області. // Чорнолісся верхів'їв Інгульця: цінність, проблеми, перспективи: матеріали круглого столу (1 березня 2018 року, м. Кропивницький). – Кропивницький - Харків: ФОП Озеров Г. В. 2018. - с. 60-61.
15. Л.Л. Семенюк, Ю.Ю. Сільченко. Соціально-географічні аспекти демографічного старіння у Кіровоградській області // Географічна наука та освіта: від констатації до конструктивізму: Зб. наук. праць. – К., 2018. – с.173-175.
16. Сільченко Ю. Ю., Семенюк Л. Л. Тенденції розвитку і територіальні особливості ринку праці Кіровоградської області // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки. Випуск 10. - Видавничий дім «Гельветика», 2019. – с. 61-66.
17. Larysa Semeniuk, Oleg Semeniuk. Gender and Geographical Aspects of the Employment in Ukraine (on the example of the Kirovohrad Oblast) // The Role Of Academia In Promoting Gender And Women's Rights In The Arab World And The European Region. – Publ. Société Générale d'Équipement & d'impression, Fes, Morocco, 2019. – P.363-370.

18. Л.Л. Семенюк, Ю.Ю.Сільченко. Міські поселення Кіровоградської області як центри просторової організації регіону// Четверті Сумські наукові географічні читання: збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції (Суми, 11-13 жовтня 2019 р.) [Електронний ресурс] / СумДПУ імені А. С. Макаренка, Сумський відділ Українського географічного товариства; Елект. текст. дані. Суми. 2019. - с. 5-8.
19. Семенюк Л.Л., Шпак В.О. Історико-географічні аспекти формування харчової промисловості у Кіровоградській області // Стратегії інноваційного розвитку природничих дисциплін: досвід, проблеми та перспективи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 1 березня-16 квітня 2020 р.) / за заг. ред. проф. Н.А. Калініченко. Харків: ФОП Озеров, 2020. с.87-89.
20. Семенюк Л.Л., Німлієнко В.В. Сучасні тенденції розвитку відновлювальної енергетики у Кіровоградській області // Стратегії інноваційного розвитку природничих дисциплін: досвід, проблеми та перспективи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м.Кропивницький, 1 березня-16 квітня 2020 р.) / за заг. ред. проф. Н.А. Калініченко. Харків: ФОП Озеров, 2020. с.99-101.
21. Сільченко Ю. Ю., Семенюк Л. Л. До питання міграцій населення України та Кіровоградської області // Actual trends of modern scientific research. Abstracts of the 6th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Munich, Germany. 2021. Pp. 233-239. URL: <https://sci-conf.com.ua/vi-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-actual-trends-of-modern-scientific-research-17-19-yanvary-a-2021-goda-myunhen-germaniya-arhiv/>.

Додаткова література

1. Географічна енциклопедія України: в 3-х т./ Редкол.: Бабичев Ф.С, Беляев В.І., Маринич О.М (відповід. ред.) та ін. – К.: Українська радянська енциклопедія ім. М.П.Бажана, 1989 – 1993.
2. Сучасні проблеми регіонального розвитку: навчальний посібник / М.Д. Пістун, А.Л.Мельничук. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2009. – 200с.
3. Трудовий потенціал Кіровоградської області: стан та перспективи розвитку (колективна монографія) / За ред. М.В. Семикіної. - Кіровоград: ВАТ «Кіровоградське видавництво», 2008.- 304с.
4. Коваль А.П. Знайомі незнайомці: походження назв поселень України; Наук.-попул. Вид. – К.: Либідь, 2001.- 304 с.

13. Інформаційні ресурси

www.nbu.gov.ua	Національна бібліотека України ім. І.І. Вернадського
www.uk.wikipedia.org	Україномовна версія он-лайн енциклопедія «Вікіпедія»
http://www.ukrstat.gov.ua/	Державний комітет статистики
http://kirstat.kw.ukrtel.net/	ГУС у Кіровоградській області